

Universitätsbibliothek Paderborn

Ioannis S. R. E. Cardinalis Bona Opera Omnia

Tribus Tomis comprehensa

Opvscvla Spiritvalia - I. Horologium Asceticum. II. Principia Vitae
Christiana. III. Manuductio ad Coelum. IV. Via Compendii ad Deum. V. De
Sacrificio Missae. VI. De Discretione Spirituum ... Operum Eminentiss.
Cardinalis, Tom. I

Bona, Giovanni

Parisiis, 1677

§. 2. De examine particulari

urn:nbn:de:hbz:466:1-9969

quero & insatiabili desiderio plenius justitiae tuae satis facieendi; & banc multam, quam mibi impono. Multa autem haec erit, orationem Dominicam cum Angelica salutatione, vel aliquem psalmum flexis genibus recitare, terram aliquoties osculari, cilicio per diem tamen affligere, & alia ejusdem generis.

§. II. De Examine particulari.

NUllum efficacius remedium ad vitia extirpanda, & acquirendas virtutes reperitur, quam singulari certamine unumquodque vitium aggredi, & quotidie contra ipsum pugnare, donec expugnetur, instituto de hac re examine particulari: quo in negotio ut te prudentius & securius geras, tum in electione vitii impugnandi, tum in ipsa examinantis praxi, sequentes industrias observabis.

I. Ideo sancti Patres hoc examen summopere commendant, quia medium expeditissimum est & efficacissimum ad extirpanda vitia, ad evelleendos defectus, ad inferendas animo virtutes, & ad omnimodam perfectiōnem brevi tempore consequendam. Est igitur ejus materia valde copiosa, & latissime patens; omnia videlicet vitia, & defectus, ut eradicentur: sensus, potentiae, & passiones, ut recte ordinentur: virtutes omnes, ut acquirantur: quotidianae actiones, ut optimè fiant, & ubi opus fuerit, reformatur.

Inter haec autem servare hanc ordinem debes, ut hoc singulare certamen ab eo inchoes vitio, quod tibi magis infestum est. Et si à pluribus infestaris, à facilitiori incipiendum, quo superato, animum sumes ad cætera difficiliora profliganda. Si vero æquè gravia & difficilia sint, illud prius invade, quod reliquorum radix & fons est. Vitiis autem extirpatis, in quæ frequentius labi consueveras, cuiusmodi sunt gula, ira, superbia, & pigritia in rebus agendis, examen institue circa transgressionem illius regulæ, quam sèpius violare soles, qua in re pri-

F ij

mum locum dabis transgressioni silentii ; est enim hoc simpliciter necessarium ad gratiam devotionis , & unionem cum Deo comparandam. Cum porrò à te abege-
ris frequentem lapsum in vitia , & omneū regulæ viola-
tionem , affuesce per hoc examen quotidiana & ordina-
ria opera rectè facere : quibus feliciter peractis , tunc priūnum , & non ante ad virtutum acquisitionem accede.
Et primo quidem actus internos & externos pœnitentiæ exercebis , secundò humilitatis , tuin obedientiæ , indifferentiæ & patientiæ , quæ sunt solidiores , & magis necessariæ , & ex his ad alias progredieris.

11. Electo vitio , seu virtute , de qua examen institu-
endum est , ejus naturam , gradus , signa , aëtus , effec-
tus , proprietates , occasiones , motiva , & incitamenta
prænoscere oportet ; Considerabis etiam à quanto tem-
pore in te regnet illud vitium , quod impugnare propo-
suisti , an & quomodo creverit ; quibus locis & occa-
sionibus te magis infestet. Quæ sit ejus virtutis quam
vis adipisci , utilitas , excellentia & necessitas ; qui gradus
insigniores , & tuæ indigentia conformiores , quos pro
examine feliges , & in charta notabis. Quod si plu-
res sint unius vitii vel virtutis actus , utile erit eos per par-
tes aggredi , ut faciliùs exscindi valeant. In eadem charta
tot lineas duces , quot sunt dies hebdomadæ , ut in his pos-
sis quotidianas transgressiones singulis diebus annotare.

111. Frequenter considera , an proficias , & cureris ;
an assumpta remedia sufficient , vel alia adhibenda sint.
Huc dirige omnes orationes tuas , & exercitia pietatis ;
atque initio saltem diei occasiones prævide lapsuum ; vel
victoriarum cum petitione ad id auxilii divini. Sæpe
item propositum vincendi renova , & nemoriæ defe-
ctu hoc omitras , juvare hanc poteris vel signis certo loco
positis , vel funiculo , sive catenula ad brachium circum-
ligata. Cum vero agnosces te deliquisse , manu pectori
admodum doleas de lapsu , quod aliis præsentibus , nec
advententibus facere potes : statimque elice actum con-

trarium illi defectui , ut eadem opera & habitum prauum extirpes , & bonum acquiras

i v. In exercendis virtutum actibus nimia contentio , & coacta quædam servitus fugienda est , quæ caput fatigat , libertatem spiritus tollit , & piæ voluntatis affectus impedit. Ideo non debes ad certum pensum actuum te serviliter adstringere , quasi eos præterire nefas sit ; sed eum modum serva , quem tibi commodiorem expertus fueris. Mihi facilior & utilior iste videtur , si quidam actus brevissimè & ferventissimè eliciantur , vel ante singulas horas canonicas , vel quoties horæ signum dat horologium , hac feré verborum internorum formula , exemplum sumendo ab humilitate. *Domine non sum dignus aspicere altitudinem celi. Domine non sum dignus calcare hoc pavimentum , per quod transeunt tot servitui me longè meliores. Paratus sum Domine Deus meus , ad omnem vilipensionem , & contemptum , quia sic exigunt peccata mea. Da ut contemnar ab omnibus , & pro te ad nihilum redigar. Fac me tanquam pavimentum mundi , ut ab omnibus conculcer & indignissime tracter.*

v. In extirpatione unius vitii tandiù immorari debes , donec facile valeas insurgentem ejus impetum coercere , ita ut nec semel quidem in illud labi per notabile tempus contingat. Solent quidem diu sopita vitia aliquando reviviscere ; sed non ideo desperandum est , nam contra illa pugnamus , non ut penitus vincamis , sed ne vincamur. Virtutis autem exercitatio tam diu durabit , quoadusque possis secundum eam absque difficultate operari.

v i. Hoc examen tria tempora complectitur. Primum est matutinum statim ac à somno surrexisti , quo proponere debes diligentem tui custodiam circa vitium , vel virtutem , quod evellere , vel quam acquirere desideras ; pro qua re gratiam petes à Deo cum profunda humilitate , & tui diffidentia. Secundum est pomeridianum ante vel post prandium , quo rationem exiges à te ipso om-

nium transgressionum circa prædictam materiam, singulas diei partes percurrens ab hora qua surrexisti usque ad præsentem : & quoties lapsus fuisti , tot puncta in linea notabis. Tertium est vespertinum , cum mox cubitum iturus es , quo eodem modo discussio conscientiam tuam numeratis vicibus , quibus post priorem discussionem deliquisti , hisque notatis separatim in linea ad hoc præparata.

v 11 Modus in discussione tenendus hic est , ut primo gratias agas , tum lumen , & gratiam defectus tuos cognoscendi ab eo petas , qui illuminat abscondita tenebrarum. Sequitur discussio , post quam concipiendus est dolor de admissione , proponenda emendatio , & assumenda brevis aliqua pœnitentia. Sunt qui hoc examen cum quotidiano conjungunt , idque necessarium erit personis occupatis. Sin autem separatum fiat , brevissimis. suspiriis poterit expediri hoc modo. Quam bonus & liberalis erga me huc usque fuisti , Deus meus infinite amabilis ! humiliter id agnosco , reverenter suspicio , & toto cordis affectu gratias ago. Dignare , Domine , miserationibus tuis plurimis & maximis hanc addere gratiam , ut lapsus contra propositum meum cognoscam & emendem. Initio autem numero lapsuum sic dolorem excitabis. Quam ingratus fui erga te , dulcissime Deus , quam quotidie abutior bonitate tua ! Initio doleo de his , & omnibus defectibus meis , pure propter te , & propono deinceps cautius vivere & me serio emendare. Ignosce Domine , & perfice desiderium meum. Si vero nullum deprehendis lapsum , gratias age. Tibi laus , honor , & gloria , clementissime Pater , qui me sic præservare , & gratia tua adjuvare dignatus es. En paratum cor meum ad omne beneplacitum tuum : tu me custodi , fove , & conserva presidio gratiae tue , ut tibi perfectè serviam , & placeam , & nunc , & in aeternum. Post haec collatio institui deber , quæ in hoc consistit , ut defectus in secunda discussione repertos cum defectibus primæ conferas , unius diei culpis die præcedentis lapsus compares , hanc hebdomadam

eum altera quæ præcessit, ut sic discernere queas an proficias vel deficias. Tandem juvabit ad faciliorem emendationem tot opera pœnitentia sponte assumere, quoties ea die in defectus, seu commissione, seu omissione, circa propositam materiam incidisti.

§. III. *Exercitium Vespertinum.*

Absoluto conscientiæ examine, antequam cubitum eas, hoc exercitium peragendum est.

1. Gratias Deo ages pro omnibus beneficiis, naturalibus & supernaturalibus præstitis tibi, domui in qua habitas, civitati in qua es, ordini seu congregationi tuæ, reliquis mundi hominibus, amicis & inimicis, vivis & defunctis. Deinde à Deo petes propter merita Christi & omnium Sanctorum, remissionem omnium peccatorum tuorum, domus, Civitatis, Congregationis, & ceterorum ut supra. Tum Deum rogabis, ut propter eadem merita concedat ea quæ petis, & quibus indigent omnes suprà dicti. Denique offeres Deo merita Christi & Sanctorum, pro beneficiis tibi & reliquis concessis: pro peccatis à te & aliis commissis: & pro necessitatibus tuis, & ceterorum. Hæc autem omnia in sequenti oratione continentur.

Oratio.

Exaltabo te Deus meus rex, & laudabo nomen tuum in sæculum sæculi; quia de excelso cælorum habitaculo respicere dignatus es super me indignissimum servum tuum. Venite, audite, & narrabo, omnes qui timetis Deum, quanta fecit animæ meæ. Ab æterno ordinavit me; ex antiquis, antequam terra fieret; & videns me in communi & infelici sorte filiorum Adam ob labem originalem damnationi obnoxium, ab aliis innumeris perreuntibus segregavit me, & dilexit me priusquam essem. Cum vero jam esse cœpisset, aliis pluribus præmatura morte raptis, me ad gratiam baptismatis perduxit, &

F iiiij.